Voorstel herziening
“Protocol voor de verspreiding van Vlaamse openbare statistieken”

Dit protocol volgt de praktijkcode voor Europese statistieken: principe 1 (professionele onafhankelijkheid), 6 (onpartijdigheid en objectiviteit), 13 (tijdigheid en punctualiteit) en 15 (toegankelijkheid en duidelijkheid).

1.

Publicatieagenda - Om gelijke toegang voor iedereen te garanderen, wordt de publicatie van de Vlaamse openbare statistieken die opgenomen zijn in het Vlaams Statistisch Programma steeds op voorhand aangekondigd in een publicatieagenda. De publicatieagenda is publiek toegankelijk via de website van Statistiek Vlaanderen en wordt wekelijks geüpdatet. De verwachte periode van publicatie wordt ruim op voorhand aangekondigd. Bij jaarlijks terugkerende statistieken wordt de periode kenbaar gemaakt waarin de statistieken doorgaans gepubliceerd worden. Minstens één maand vóór de eigenlijke publicatie wordt de exacte publicatiedatum bevestigd. Iedereen kan zich online inschrijven om elektronisch wekelijks de planning te ontvangen over de publicaties van die week.

Tijdigheid - Vlaamse openbare statistieken worden steeds zo snel mogelijk gepubliceerd. De publicatiedatum wordt voor elke openbare statistiek bepaald rekening houdend met een optimale tijdigheid enerzijds en haalbaarheid anderzijds, met het oog op de volledigheid en correctheid van de betrokken statistische data en publicatie, in overleg tussen de verantwoordelijke entiteit van het netwerk Statistiek Vlaanderen (SV-entiteit) en de Vlaamse Statistische Autoriteit (VSA). De tijdigheid van publicatie wordt gedocumenteerd in de metadata van de statistiek en periodiek gemonitord en geëvalueerd.

Punctualiteit - Afwijking van een bevestigde publicatiedatum kan enkel omwille van technische of operationele redenen, en wordt in de publicatieagenda gedocumenteerd en geduid met specificatie van de oorspronkelijke, de nieuwe publicatiedatum en reden van afwijking. De punctualiteit van publicatie wordt gedocumenteerd in de metadata van de statistiek en periodiek gemonitord en geëvalueerd.

2.

Gelijke toegang - Vlaamse openbare statistieken die opgenomen zijn in het Vlaams Statistisch Programma worden altijd op hetzelfde moment van de dag gepubliceerd, namelijk om 8 uur op een werkdag. Zo hebben alle gebruikers op hetzelfde tijdstip toegang tot de updates van Vlaamse openbare statistieken. Inbreuken op dit vaste publicatieuur worden periodiek gemonitord en geëvalueerd, en indien nodig worden in overleg tussen de SV-entiteit en de VSA acties ondernomen om toekomstige inbreuken te vermijden.

Voorafgaande toegang - Het is mogelijk om in beperkte mate onder embargo voorafgaand aan de publicatie toegang te verlenen tot de Vlaamse openbare statistieken die opgenomen zijn in het Vlaams Statistisch Programma, maar die voorafgaande toegang moet steeds beperkt zijn in de tijd (maximaal 48 uur waarbij weekenddagen niet worden meegerekend bij de bepaling van die 48 uur) en beperkt tot een limitatieve lijst van personen of instanties die vastgelegd wordt door het Coördinatiecomité voor Vlaamse openbare statistieken[1] (CVOS) en bekendgemaakt wordt op de website van Statistiek Vlaanderen. Voor de ministeriële kabinetten wordt een voorafgaande toegang onder strikt embargo van 48 uur voorzien en voor de pers kan op vraag een voorafgaande toegang onder strikt embargo van 24 uur worden verleend (waarbij in beide gevallen weekenddagen niet worden meegerekend). Inbreuken op het principe van voorafgaande toegang en het embargo worden periodiek gemonitord en geëvalueerd en indien nodig worden in overleg tussen de SV-entiteit en de VSA acties ondernomen om toekomstige inbreuken te vermijden.

3.

Objectiviteit & neutraliteit - Vlaamse openbare statistieken en de bijhorende metadata worden op een neutrale en objectieve wijze publiek gepresenteerd in een vorm die een correcte interpretatie mogelijk maakt.

Om de professionele onafhankelijkheid te garanderen, wordt de publicatie van Vlaamse openbare statistieken duidelijk onderscheiden van politieke verklaringen, al kunnen beide wel op hetzelfde moment gebeuren. Daartoe worden publicaties van de Vlaamse openbare statistieken die opgenomen zijn in het Vlaams Statistisch Programma als dusdanig gelabeld om het onderscheid duidelijk te maken tussen onafhankelijke, kwaliteitsvolle openbare statistieken die onder de praktijkcode vallen, en andere cijfermatige publicaties of commentaren die niet aan die voorwaarden voldoen (zie ook het protocol dat de professionele onafhankelijkheid van Vlaamse openbare statistieken garandeert).

4.

Disseminatie van statistieken - Bij de publicatie van de Vlaamse openbare statistieken die opgenomen zijn in het Vlaams Statistisch Programma wordt een onderscheid gemaakt tussen kernstatistieken, die een algemeen inleidend beeld geven van de situatie in Vlaanderen op een specifiek onderwerp, en niet-kernstatistieken. Deze opdeling wordt overlegd met de betrokken SV-entiteit, de VSA en de statistiekgebruikers, beslist in het CVOS en opgenomen in het Vlaams Statistisch Programma.

Kernstatistieken worden ontsloten op de website van de verantwoordelijke entiteit en op de website van het netwerk Statistiek Vlaanderen (principe van dubbelpubliceren). Niet-kernstatistieken worden enkel ontsloten op de website van de verantwoordelijke entiteit. Op de netwerkwebsite wordt op een vlotte en directe manier doorverwezen naar zowel kernstatistieken als niet-kernstatistieken (principe van de netwerkwebsite als publicatiehub).

Alle Vlaamse openbare statistieken zijn vrij online toegankelijk, en worden minimaal als databestand gepubliceerd onder een open data licentie. De gebruikte ICT-toepassingen laten gebruikers toe om – waar mogelijk en zinvol– zelf tabellen samen te stellen. Met het oog op het bereiken van een breed publiek wordt de verwerking van de statistieken in laagdrempelige rapporten, nieuwsberichten, infografieken, etc. en communicatie via verschillende kanalen (website, sociale media, etc.) sterk aanbevolen.

Verdere concrete afspraken over de manier waarop de Vlaamse openbare statistieken en bijhorende metadata worden ontsloten en gearchiveerd op de netwerkwebsite en op de websites van de SV-entiteiten worden beschreven in een publicatiegids die wordt opgesteld door het CVOS.

Disseminatie van metadata - Voor iedere Vlaamse openbare statistiek zijn er statistische metadata beschikbaar die samen met de statistiek gepubliceerd en gearchiveerd worden. In deze metadata wordt onder andere de gebruikte methode beschreven om de Vlaamse openbare statistieken samen te stellen met het oog op het documenteren en evalueren van de kwaliteit van de Vlaamse openbare statistieken.

De metadata zijn vrij online beschikbaar. De opgenomen informatie in de metadata is gebaseerd op de elementen uit de *Single Integrated Metadata Standard*[2]. Metadata moeten op een volledige en accurate manier worden gepubliceerd en gearchiveerd. Daarnaast moet ook ingezet worden om deze metadata toegankelijk te maken voor een niet-gespecialiseerd publiek. De metadata bevatten ook steeds contactgegevens om bijkomende informatie over de Vlaamse openbare statistiek op te vragen. De kwaliteit van de metadata wordt periodiek gemonitord en geëvalueerd en indien nodig worden in overleg tussen de SV-entiteit en de VSA acties ondernomen voor kwaliteitsverbetering.

5.

Voorlopige resultaten - Voorlopige Vlaamse openbare statistieken kunnen worden gepubliceerd met het oog op het optimaliseren van tijdigheid, voor zover dit nuttig wordt geacht en de kwaliteit van de voorlopige statistieken voldoende aanvaardbaar is. Het voorlopige karakter van de voorlopige statistieken moet duidelijk worden gecommuniceerd. De evaluatie van de kwaliteit alsook het beleid rond de geplande revisie van de voorlopige cijfers moet worden beschreven in de metadata van de statistieken.

Revisies - Revisies kunnen gepland zijn, als update van voorlopige statistieken, of niet gepland, ter correctie van een fout of onduidelijkheid in gepubliceerde Vlaamse openbare statistieken. In beide gevallen dienen revisies duidelijk te worden gecommuniceerd aan de gebruiker. Ook revisies van statistieken door belangrijke wijzigingen van methoden worden duidelijk gecommuniceerd. Revisies worden ook steeds gedocumenteerd in de metadata.

6.

Analyses op maat - Waar mogelijk en zinvol kan er bijkomend maatwerk voorzien worden tegen een transparante kostprijs. Informatie over het al dan niet aanbieden van analyses op maat en over de modaliteiten van deze dienstverlening moet vrij online beschikbaar zijn.

Toegang tot microdata – Iedere entiteit stelt eigen duidelijke, openbaar beschikbare voorwaarden en procedures op voor het verkrijgen van toegang tot microdata voor statistische en wetenschappelijke doeleinden. Elke data-aanvraag wordt daarbij door de entiteit individueel beoordeeld op basis van objectieve criteria, waarbij de bestaande regelgeving inzake gegevensbescherming wordt toegepast. De naleving van deze afspraken wordt periodiek gemonitord en geëvalueerd en bij overtredingen worden direct corrigerende maatregelen genomen.

7.

Publicatie- en archiveringsbeleid - Het publicatie- en archiveringsbeleid van de Vlaamse openbare statistieken bestaat enerzijds uit de protocollen, die de implementatie van de principes van de Praktijkcode voor Europese statistieken beschrijven, en anderzijds uit de publicatiegids die duidelijke afspraken formuleert voor

de concrete implementatie van de protocollen. Zowel afspraken rond publicatie als archivering maken expliciet deel uit van de publicatiegids. De publicatiegids wordt opgesteld door het CVOS en vormt een richtinggevend kader voor alle entiteiten van het netwerk.

De protocollen en publicatiegids zijn online beschikbaar op de website van het netwerk Statistiek Vlaanderen. De protocollen en de publicatiegids worden periodiek gemonitord en geëvalueerd in overleg met de belangrijkste statistiekgebruikers.

---

[1] https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/over-ons/werking
[2] https://ec.europa.eu/eurostat/web/metadata/reference-metadata-reporting-standards